

**УСТАВЕН СУД
НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА**

ПРЕГЛЕД

**за работата на Уставниот суд
за 2020 година**

Скопје, април 2021 година

СОДРЖИНА

I.	ВОВЕД	3
II.	ПОДАТОЦИ ЗА ВКУПНИОТ БРОЈ НА ПРЕДМЕТИ И ВИДОВИТЕ НА АКТИ НА СУДОТ СО КОИ СЕ РЕШЕНИ ПРЕДМЕТИТЕ	5
II.1.	Примени предмети	5
II.2.	Решени предмети.....	8
	А. Решени предмети во кои биле оспорени закони	9
	Б. Решени предмети во кои биле оспорени прописи и други општи акти	9
	В. Решени предмети за заштита на човековите слободи и права.....	10
II.3.	Анализа на статистички податоци	11
III.	СТАВОВИ НА СУДОТ ЗАЗЕМЕНИ ПРИ ОДЛУЧУВАЊЕТО	15
1.	Интервентни одлуки на Судот	15
1.1.	Одлуки за укинување на закони	15
1.2.	Одлуки за поништување или укинување на други прописи и општи акти и колективни договори	16
	А. Прописи и други општи акти	16
	Б. Уредби со законска сила.....	20
2.	Решенија за неповедување постапка	27
3.	Барања за заштита на слободи и права	38
4.	Издвоени мислења	42
IV.	ЈАВНОСТ ВО РАБОТАТА НА СУДОТ	42
V.	МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА	43
VI.	ДРУГИ АКТИВНОСТИ НА СУДОТ	45
VII.	МАТЕРИЈАЛНИ УСЛОВИ ЗА РАБОТА	48

I. ВОВЕД

Уставниот суд на Република Северна Македонија во периодот од 1 јануари 2020 заклучно со 31 декември 2020 година, својата функција ја извршуваше во рамките на надлежностите утврдени во членот 110 од Уставот според кој Судот:

- одлучува за согласноста на законите со Уставот;
- одлучува за согласноста на другите прописи и на колективните договори со Уставот и со законите;
- ги штити слободите и правата на човекот и граѓанинот што се однесуваат на слободата на уверувањето, совеста, мислата и јавното изразување на мислата, политичкото здружување и дејствување и забраната на дискриминација на граѓаните по основ на пол, раса, верска, национална, социјална и политичка припадност;
- решава за судирот на надлежностите меѓу носителите на законодавната, извршната и судската власт;
- решава за судирот на надлежностите меѓу органите на Републиката и единиците на локалната самоуправа;
- одлучува за одговорноста на претседателот на Републиката;
- одлучува за уставноста на програмите и статутите на политичките партии и на здруженијата на граѓаните и
- одлучува за други прашања утврдени со Уставот.

При извршување на работите од својата надлежност Судот, покрај квалитетот, ја обезбеди и потребната ефикасност и ажурност во своето работење.

Заради заштита и справување со последиците од ширењето на Коронавирус COVID-19, а согласно пандемска епидемија прогласена од Светската здравствена организација за нов вид на вирус кој е проширен на сите континенти и ја зафати територијата на Република Северна Македонија беше утврдено постоење на вонредна состојба на територијата на Република Северна Македонија која траеше од 18 март до 23 јуни 2020 година.

За време на траењето на вонредната состојба, пред Уставниот суд беа оспорени 142 уредби со законска сила донесени од Владата на Република Северна Македонија, со што обемот на работа беше значително зголемен и се одржуваа и по три седници во текот на една седмица (вкупно одржани 12 седници на Судот) со повеќе од 20 точки на дневен ред.

Судот во текот на 2020 година одржа 35 седници, четири подготвителни седници по предметите У.бр.13/2020, У.бр.97/2019, У.бр.137/2019 и У.бр.106/2018 и оствари неколку консултативни разговори со учесници во постапката и други заинтересирани лица согласно член 18 став 4 од Деловникот на Уставниот суд на Република Северна Македонија.

Поради истекот на мандатот на судијата Владимир Стојаноски на 13 јуни 2020 година, Уставниот суд работеше во неполн состав 5 месеци, а со изборот на судијата Добрила Кацарска од Собранието на Република Северна Македонија на 26 ноември 2020 година, се комплетираше составот на Уставниот суд со 9 судии.

II. ПОДАТОЦИ ЗА ВКУПНИОТ БРОЈ НА ПРЕДМЕТИ И ВИДОВИТЕ НА АКТИ НА СУДОТ СО КОИ СЕ РЕШЕНИ ПРЕДМЕТИТЕ

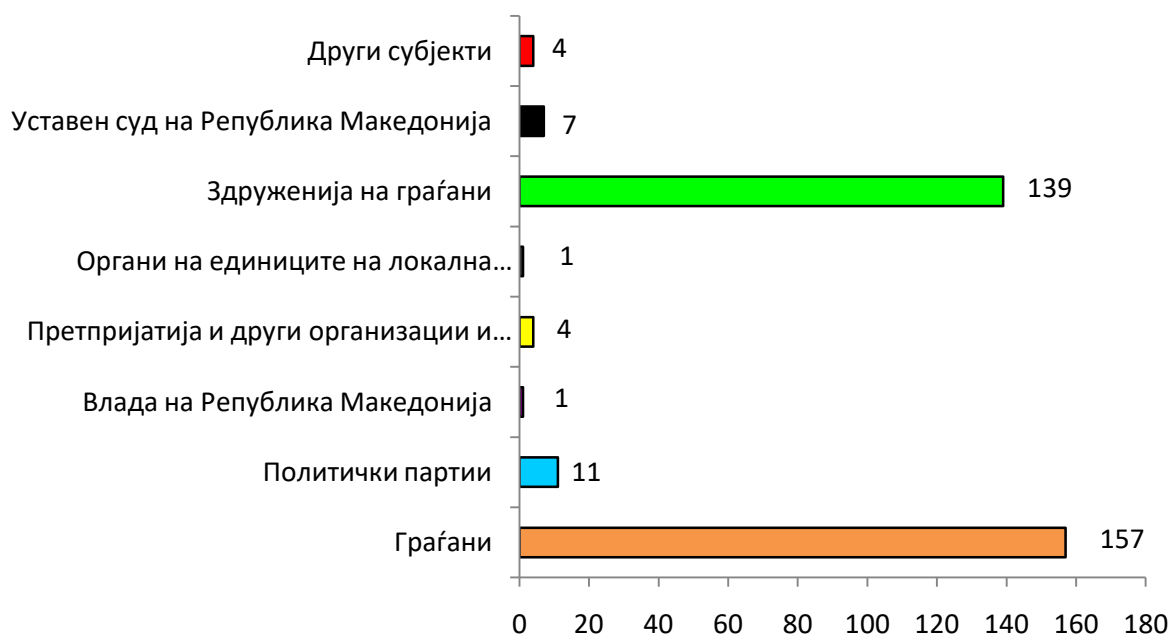
Во периодот од 1 јануари 2020 заклучно со 31 декември 2020 година, Судот постапуваше по вкупно **448** предмети. Од нив, **324 предмети** беа примени во текот на 2020 година, а **124** беа пренесени како **незавршени** од претходните години. Од вкупниот број на предмети во работа во текот на годината беа **завршени 278 предмети**, а останаа **незавршени 170 предмети**.

II.1. ПРИМЕНИ ПРЕДМЕТИ

Примени предмети според подносителите на иницијативите

<i>Подносиители на иницијативи</i>	<i>број на предмети</i>
Граѓани	157
Политички партии	11
Влада на Република Македонија	1
Претпријатија и други организации и заедници	4
Органи на единиците на локална самоуправа	1
Здруженија на граѓани	139
Уставен суд на Република Македонија	7
Други субјекти	4
ВКУПНО	324

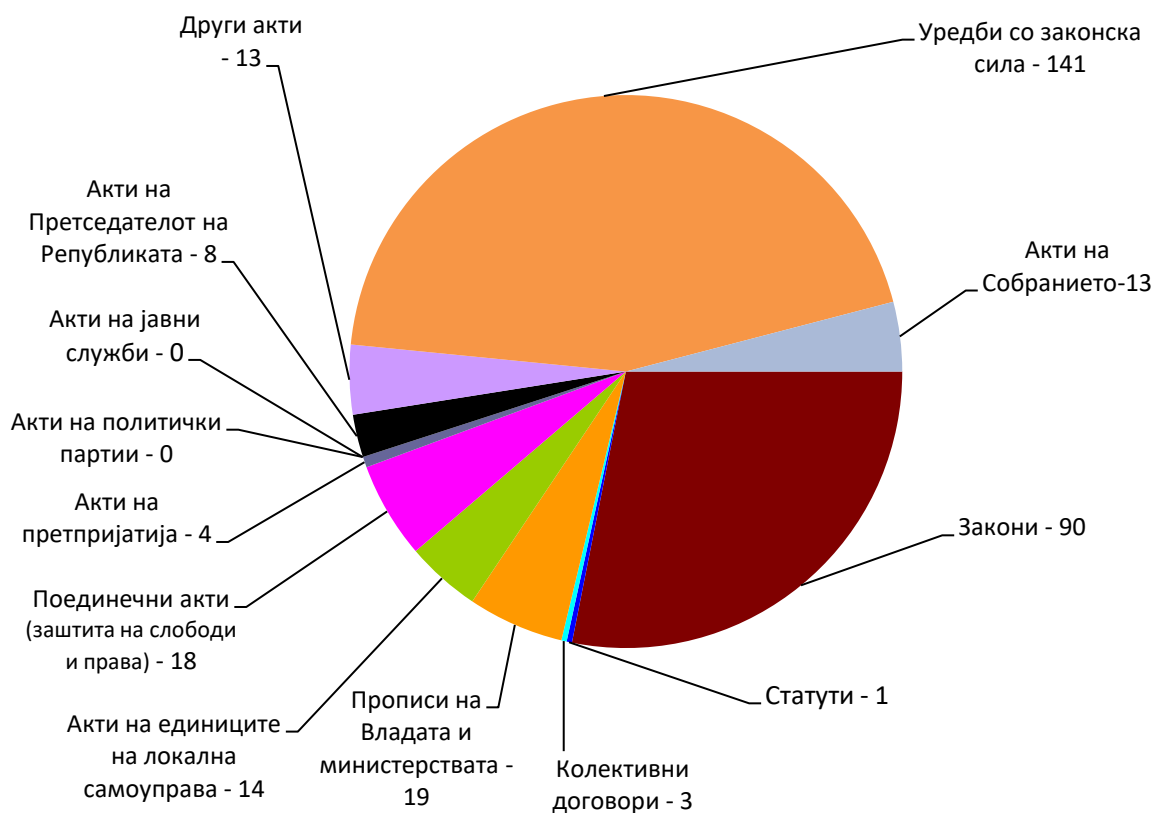
Подносиители на иницијативи

Примени предмети според видот на оспорениот акт

Вид на оспорен акт	број на предмети
Закони	90
Статути	1
Колективни договори	3
Прописи на Владата на РСМ и на министерствата	19
-Уредби со законска сила донесени за време на вонредна состојба	141
Акти на Собранието на Република Северна Македонија	13
Акти на единиците на локална самоуправа	14
Поединечни акти (заштита на слободи и права)	18
Акти на претпријатија	4
Акти на јавни служби	/
Акти на политички партии	/
Акти на Претседателот на Република Северна Македонија	8
Други акти	13
ВКУПНО	324

Вид на оспорен акт

Примени предмети според видот на надлежноста на судот и според правната област на оспорениот акт

Вид на надлежност на Уставниот суд	број на предмети
I. Оценка на уставност и законитост (по области)	126
1. Одбрана, безбедност и внатрешни работи	4
2. Надворешни работи	/
3. Финансии, даноци и други јавни давачки и надоместоци	10
4. Стопанство	3
5. Јавни претпријатија, јавни установи, институции што вршат јавни овластувања	5
6. Организација и работа на органите на државната власт: (Собрание на Република Северна Македонија, Претседател на Република Северна Македонија, Влада на Република Северна Македонија и државна управа, правосуден систем (судови, Судски совет на Република Северна Македонија, Јавно обвинителство, Државно правобранителство, адвокатура, нотаријат, извршители, медијатори) и Народен правобранител	215
7. Избори, референдум, политички партии, здруженија на граѓани и фондации, јавни собири	3
8. Верски права и слободи	/
9. Права на странците	/
10. Имотно-правни односи	3
11. Урбанизам и градежништво	15
12. Сообраќај и врски	2
13. Животна средина	/
14. Работни односи	7
15. Пензиско и инвалидско осигурување	3
16. Социјална и здравствена заштита	10
17. Односи во бракот и семејството	2
18. Образование, наука и култура	4
19. Јавно информирање	1
20. Локална самоуправа	4
21. Комунални дејности	1
22. Останато	13
II. Барања за заштита на слободи и права	18
III. Судир на надлежност	/
IV. Одговорност на претседателот на Републиката	/
V. Одлучување за уставноста на програмите и статутите на политичките партии и здруженија на граѓани	/
VI. Други надлежности на Уставниот суд	1

ВКУПНО

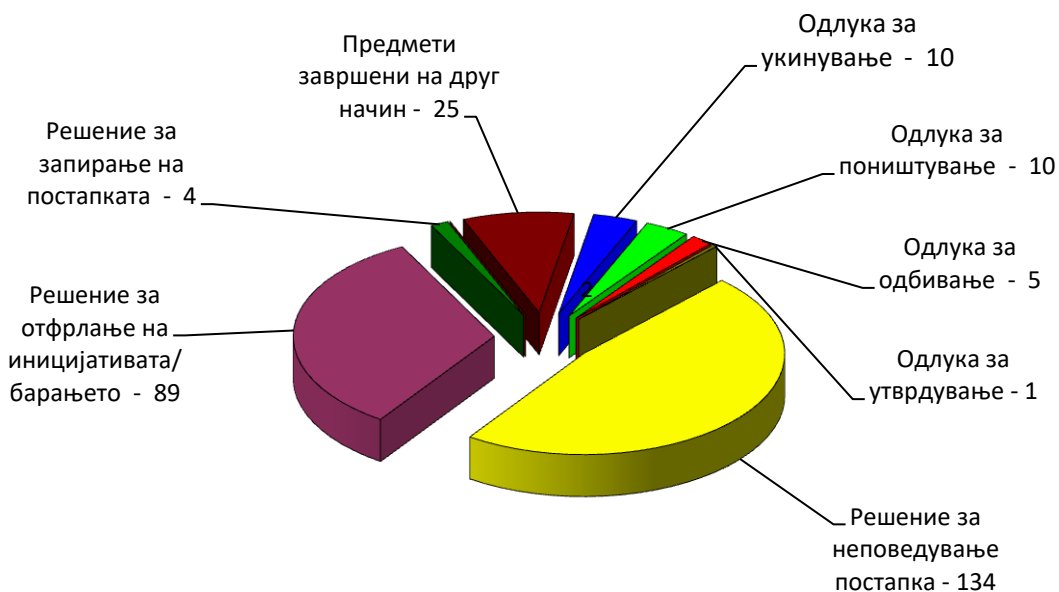
324

II.2. РЕШЕНИ ПРЕДМЕТИ

Решени предмети според видот на актот на Судот со кои е завршена постапката

Вид на акт со кој е завршена постапката	број на предмети
Одлука за укинување	10
Одлука за поништување	10
Одлука за одбивање	5
Одлука за утврдување	1
Решение за неповедување постапка	134
Решение за отфрлање на иницијативата/барањето	89
Решение за запирање на постапката	4
Предмети завршени на друг начин (со припојување)	25
ВКУПНО	278

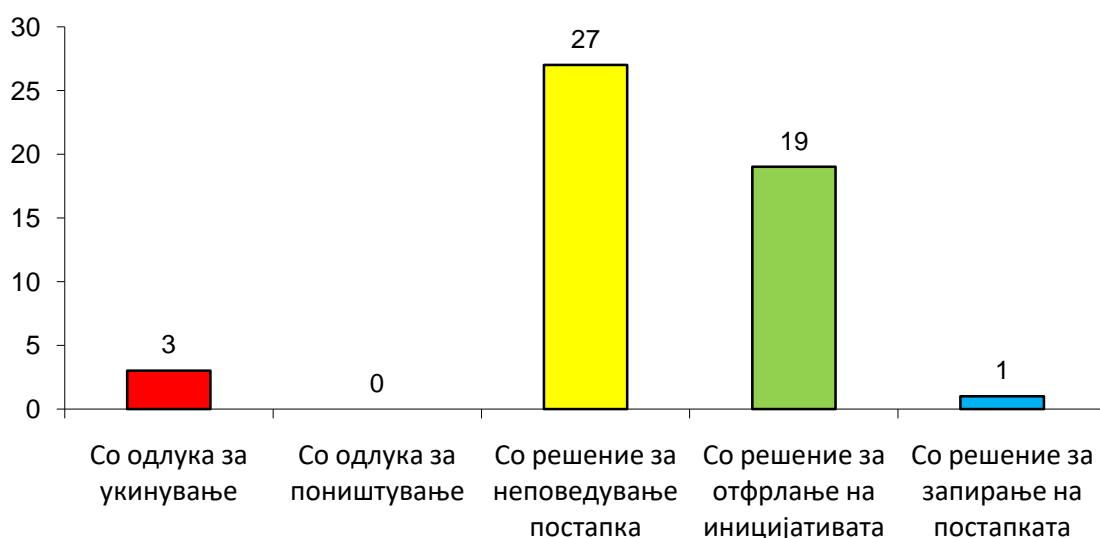
Вид на акт со кој е завршена постапката

A. Решени предмети во кои биле оспорени закони:

<i>Вид на акт со кој е завршена постапката</i>	<i>број на предмети</i>
Со одлука за укинување	3
Со одлука за поништување	/
Со решение за неповедување постапка	27
Со решение за отфрлање на иницијативата	19
Со решение за запирање на постапката	1
ВКУПНО	50

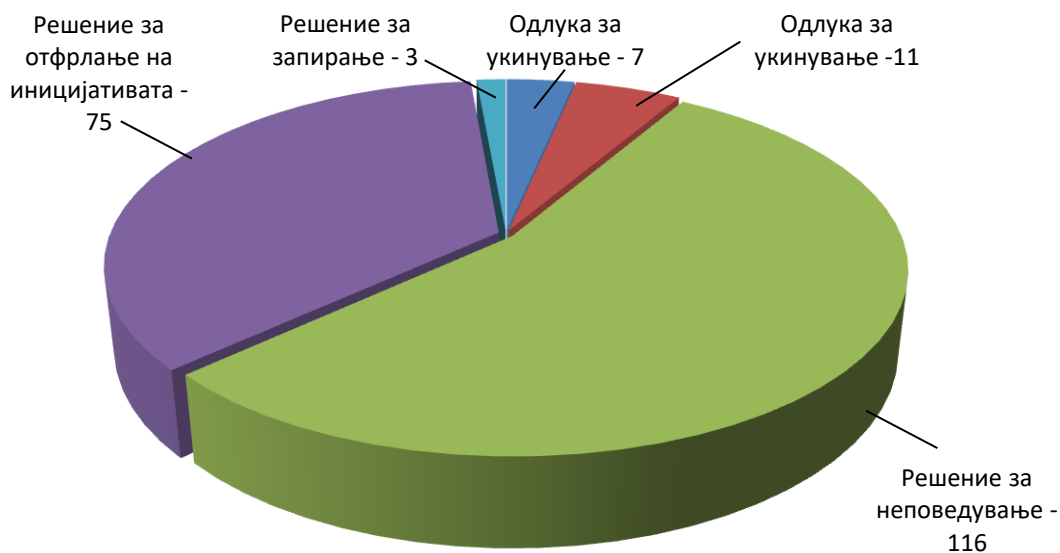
Вид на акт со кој е завршена постапката

B. Решени предмети во кои биле оспорени прописи и други општи акти:

<i>Вид на оспорен акт</i>	<i>број на предмети</i>
Статути	2
Колективни договори	3
Правилници	6
Акти на единиците на локална самоуправа	17
Тарифи	1
Акти донесени за време на вонредна состојба	154
- Одлуки донесени од Претседателот на државата	8
- Одлуки донесени од Владата на Република Северна Македонија	5
- Уредби со законска сила	141
Други акти (Одлуки, Правила, Деловници, Упатства, Заклучоци, Уредби, Методологии, Задолженија, Решенија и сл.)	29
ВКУПНО	212

<i>Начин на кој е завршена постапката</i>	<i>број на предмети</i>
Со одлука за укинување	7
Со одлука за поништување	11
Со решение за неповедување постапка	116
Со решение за отфрлање на иницијативата	75
Со решение за запирање на постапката	3
ВКУПНО	212

V. Решени предмети за заштита на човековите слободи и права:

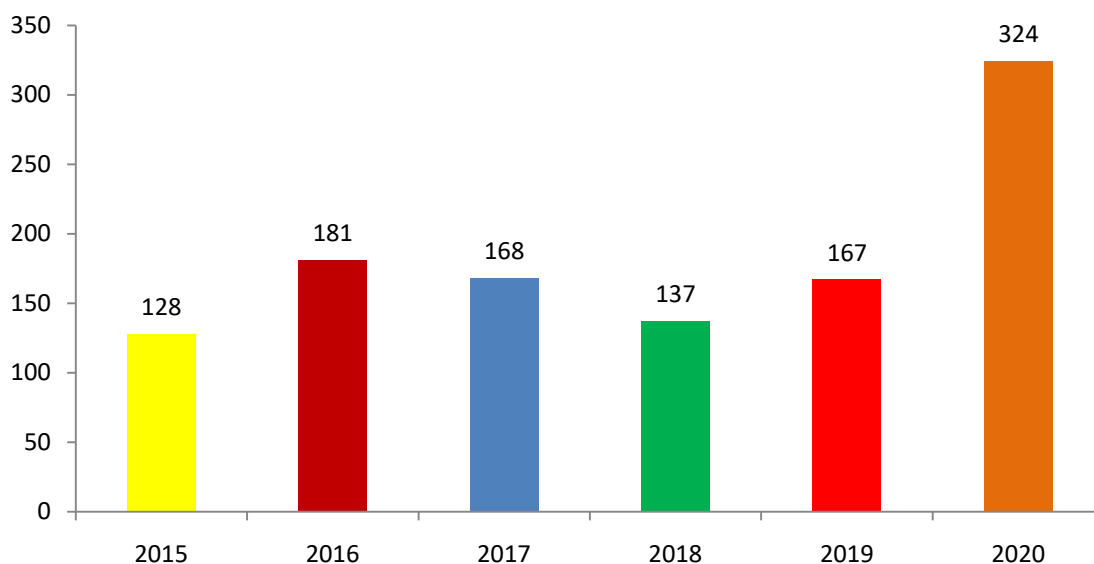
<i>Начин на кој е завршена постапката</i>	<i>број на предмети</i>
Со одлука за утврдување	1
Со одлука за одбивање	5
Со решение за отфрлање на барањето	10
ВКУПНО	16

<i>Заштита на слободи и права кои се однесуваат на:</i>	<i>број на предмети</i>
Слободата на уверувањето, совеста, мислата и јавното изразување на мислата	4
Политичкото здружување и дејствување	1
Забрана на дискриминација (национална, социјална и политичка припадност)	9
Други права и слободи	2
ВКУПНО	16

II.3. АНАЛИЗА НА СТАТИСТИЧКИТЕ ПОДАТОЦИ

Анализата на вкупните податоци покажува дека вкупниот број на примени предмети во текот на 2020 година – 324 предмети, споредено со 2019 година кога биле примени 167 предмети е зголемен, односно во 2020 година беа примени 157 предмети повеќе во однос на минатата 2019 година (зголемен за 48%). Бројот на примени предмети во 2020 година е за 57,7% зголемен во однос на примените предмети во 2018 година кога биле примени 137 предмети (187 предмети повеќе), за 48% зголемен во однос на примените предмети во 2017 година-168 (156 предмети повеќе), за 44% зголемен во однос на примените предмети во 2016 година-181 (143 предмети повеќе) и за 60,5% зголемен во однос на примените предмети во 2015 година – 128 (196 предмети повеќе).

Број на примени предмети по години

Во текот на 2020 година, од вкупно 324 примени предмети, најголемиот дел се однесуваше на оценката на согласноста на подзаконските акти со Уставот и законите - 216 предмети (66,7%), во 90 од нив се оспорени закони (27.7%) и поднесени се 18 барања за заштита на слободи и права (5,6%).

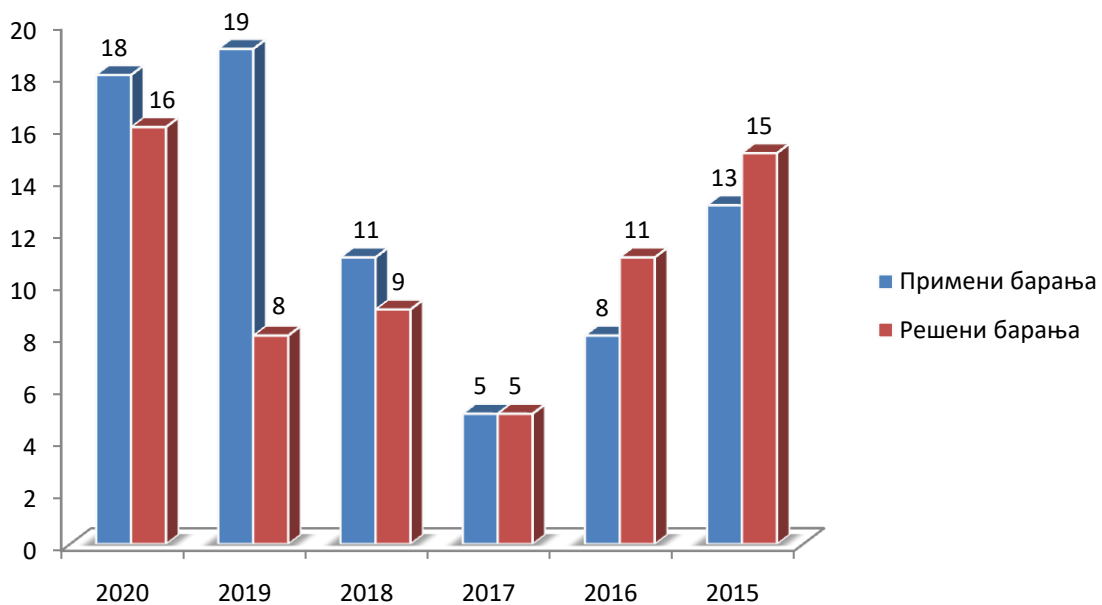
За разлика од претходните години, кога најголем дел од работата на Судот се однесуваше на оценување на согласноста на законите со Уставот, во 2020 година, овој процент е намален во споредба со 2019 година кога процентуалното учество на предметите во кои биле оспорени закони во однос на вкупниот број примени предмети изнесувал 56.8%, како и со 2018 година - 53.3% и во споредба со 2017 година - 49,4%.

Од вкупниот број на решени предмети во 2020 година – 278, во најголем дел беа оспорени прописи и други општи акти – 212 (76,25%), во 50 предмети беа оспорени закони (18%) и 16 предмети се однесуваа на барања за заштита на слободи и права (5,75%).

Од вкупниот број на решени предмети (278), во најголем дел беа оспорени уредби со законска сила донесени од Владата на Република Северна Македонија за време на вонредната состојба – 141 (51%). Оспорени беа вкупно 108 уредби со законска сила за кои беа формирани 141 предмети. Во 7 предмети, Уставниот суд по сопствена иницијатива поведе постапка за оценување на уставноста на уредби со законска сила за време на вонредна состојба и тоа во однос на: Уредба со законска сила за примена на Законот за буџетите, Уредба со законска сила за примена на Законот за работните односи, Уредбата со законска сила за примена на Законот за вработените во јавниот сектор, Уредбата со законска сила за ограничување на исплата на додатоци и надоместоци на плата за вработените во јавниот сектор за време на вонредна состојба, Уредба со законска сила за определување на висината на платата на избраните, именуваните и назначените лица во јавниот сектор, Уредба со законска сила за дополнување на Уредбата со законска сила за примена на Законот за даночна постапка и Уредбата со законска сила за измена и дополнување на Уредбата за примена на Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги. Во најголем дел, уредбите со законска сила беа оспорени од Светскиот македонски конгрес, но како подносители се јавуваа и политички партии и граѓани.

Во текот на 2020 година до Судот беа поднесени 18 барања за заштита на слободи и права врз основа на член 110 алинеја 3 од Уставот на Република Северна Македонија, што претставува намалување во однос на 2019 година кога биле поднесени 19 барања, зголемување во однос на поднесените барања за заштита на слободи и права во 2018 година кога биле примени 11 барања, во 2017 година – 5 барања, во 2016 година кога беа примени 8 барања, во 2015 година биле поднесени 13 барања за заштита на човековите слободи и права. Од вкупниот број решени предмети за заштита на човековите слободи и права (16), Судот донесе шест (6) одлуки (една со која се утврди повреда на подносителот на барањето и пет со кои се одби барањето на подносителот) и 10 решенија со кои ги отфрли барањата за заштита на човековите слободи и права.

Година	Број на примени барања	Број на решени барања
2020	18	16
2019	19	8
2018	11	9
2017	5	5
2016	8	11
2015	13	15
Вкупно	74	64

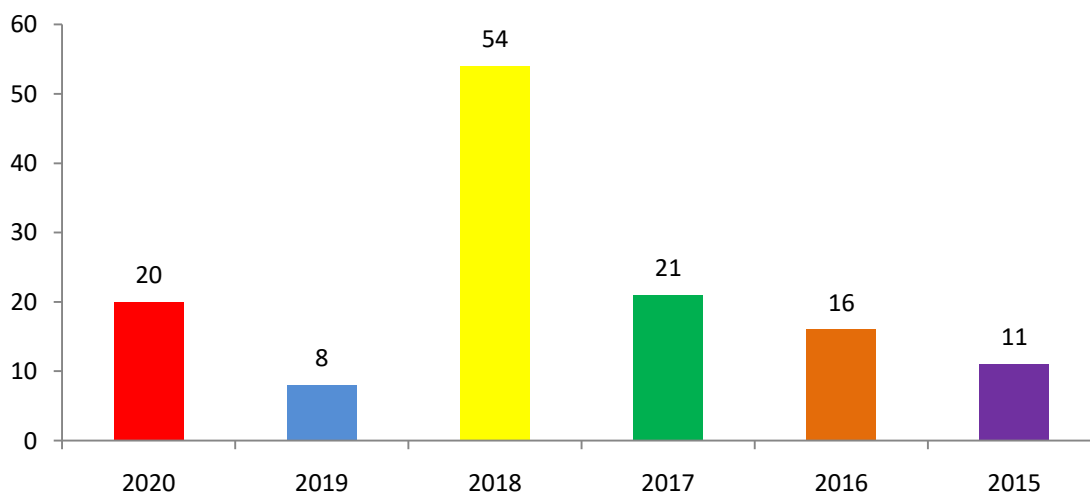
година	Бр.	Одлуки		Решение
		Се одбива	Се утврдува	Се отфрла барањето
2015	15	2	/	13
2016	11	1	/	10
2017	5	/	/	5
2018	9	1	1	7
2019	8	1	1	6
2020	16	5	1	10

* * *

Во текот на 2020 година Уставниот суд донесе вкупно 20 одлуки (укинувачки/поништувачки) што е зголемување во однос на 2019 година кога биле донесени 8 одлуки, во однос на 2016 година кога биле донесени 16 одлуки и во 2015 година, 11 одлуки, а намалување во однос на: 2018 година кога биле донесени 54 одлуки и 2017 година кога биле донесени 21 одлуки.

Година	Вкупно одлуки	Закони	Други прописи и акти
2020	20	3	17
2019	8	3	5
2018	54	22	32
2017	21	15	6
2016	16	14	2
2015	11	6	5

Вкупно донесени одлуки по години

Бројот на донесени **решенија за неповедување на постапка** е зголемен – 143 во однос на 2019 година кога биле донесени 40 решенија, во однос на 2018 кога биле донесени 63 решенија, 2017 година - 47 решенија, 2016 година - 67 решенија и 2015 година кога биле донесени 73 решенија.

Бројот на донесени **решенија за отфрлање на иницијативите** – 89 е зголемен во споредба со бројот на решенија за отфрлање на иницијативите донесени во 2019 година изнесувал 60, како и во споредба со 2018 година - 83, со 2017 година кога биле донесени 63 решенија, со 2016 година кога биле донесени 73 решенија, а зголемен во однос на 2015 година кога биле донесени 59 решенија за отфрлање на иницијативите.

III. СТАВОВИ НА СУДОТ ЗАЗЕМЕНИ ПРИ ОДЛУЧУВАЊЕТО

1. ИНТЕРВЕНТНИ ОДЛУКИ НА СУДОТ¹

Во периодот од 1 јануари до 31 декември 2020 година, како што е веќе истакнато, Судот со одлука за поништување или укинување на закони и други прописи заврши вкупно **20 предмети**.

1.1. Одлуки за укинување на закони

Судот интервенираше во повеќе **закони** од различни области и тоа:

1. Уставниот суд со Одлука У.бр.94/2019 од 12 мај 2020 година, го укина член 18 став 2 од **Законот за извршување** („Службен весник на Република Македонија“ бр.72/2016, 142/2016 и 233/2018).

Со наплата на законска казнена камата на трошоците на постапката, ако тоа изречно не е наведено во извршната исправа, за доверителот се утврдува право коешто не произлегува од извршната исправа, а со обврската да пресметува камата којашто не произлегува од извршната исправа, извршителот добива улога на суд, што не е во согласност со владеењето на правото, како темелна вредност на уставниот поредок на Републиката, гарантирана со член 8 став 1 алинеја 3 од Уставот.

2. Уставниот суд со Одлука У.бр.115/2019 од 14 мај 2020 година, го укина **Законот за спречување и заштита од дискриминација** (“Службен весник на Република Северна Македонија” бр.101/2019).

Оспорениот закон е во спротивност со Уставот на Република Северна Македонија, односно со член 75 став 3 од Уставот, од причина што истиот, е донесен без потребното мнозинство предвидено во член 75 став 3 од Уставот на Република Северна Македонија, односно за истиот не гласале 61 пратеник како што исклучиво бара наведениот член од Уставот.

¹ Во овој дел на Прегледот се дадени сентенци од сите интервентни (укинувачки) одлуки, кои се однесуваат и на законите и на подзаконските акти, донесени во текот на 2020 година, при што редоследот е хронолошки, односно според времето на донесувањето на одлуката.

3. Уставниот суд со Одлука У.бр.123/2019 од 9 декември 2020 година, го укина член 62-а став 5 алинеја 4 од **Законот за возила** („Службен весник на Република Македонија“ бр.140/2008, 53/2011, 123/2012, 70/2013, 164/2013, 138/2014, 192/2015, 39/2016 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.161/2019 и 161/2019).

Законското нормирање, во кое е содржана забраната за правно лице кое е барател за добивање на овластување, да доставува доказ кон барањето до надлежното министерство дека работата ќе ја врши во објект опремен согласно закон, за вршење на технички преглед на возила, заради субјективните причини кои се во врска со поранешно одземање на овластување на правно лице, го повредува суштински користењето и располагањето на имотот како елементи на правото на сопственост, како основно уставно право определено со членот 30 од Уставот, во корелација со владеењето на правото и правната сигурност која произлегува од владеењето на правото, утврдено во член 8 став 1 алинеја 3 од Уставот, како темелна вредност на уставниот поредок на Републиката.

1.2. Одлуки за укинување/поништување на други прописи и општи акти и колективни договори

Судот во текот на 2020 година интервенираше во повеќе подзаконски акти и тоа:

А.) Прописи и други општи акти

4. Уставниот суд со Одлука У.бр.72/2019 од 15 јануари 2020 година, го укина член 9 став 2 во делот: „наградата“ од **Тарифата за награда и надоместок на другите трошоци за работа на извршителите**, донесена од министерот за правда, број 21-648/7 од 07.02.2019 година, („Службен весник на Република Македонија“ број 32/2019).

Оспорениот дел „наградата“ содржан во член 9 став 2 од оспорената Тарифа не е во согласност со член 8 став 1 алинеја 3 и член 51 од Уставот и со Законот за извршување. Оспорениот дел „наградата“ содржан во член 9 став 2 од Тарифата за награда и надоместок на другите трошоци за работа на извршителите, не е јасно конципирана содржина во членот од Тарифата, така што остава простор за арбитрарност имајќи во вид дека не дава јасна претстава и не дава солидна основа за законито и правилно задолжување на доверителот (покрај

другите трошоци) да му плати на извршителот и награда за реализација на извршна исправа, во случаите на запирање на извршувањето, со што се доведува во прашање правната сигурност на граѓаните како составен дел на принципот на владеење на правото од член 8 став 1 алинеја 3 од Уставот.

5. Уставниот суд со Одлука У.бр.111/2019 од 15 јануари 2020 година, ја укина **Одлуката за донесување на Измена и дополнување на Урбанистички план вон населено место за мултинаменски стопански комплекс на патот Гевгелија – Граничен премин Богородица, дел од Блок 1, 3 и 7, Општина Гевгелија**, за плански период 2012 – 2022 („Службен гласник на Општина Гевгелија“ бр.3/2014), донесена од Советот на Општина Гевгелија под бр.07-385/1 од 13.02.2014 година.

Необјавувањето на одлуката на начин и постапка пропишани со Законот за животна средина, значи дека не е во целост запазена постапката за донесување на предметниот урбанистички план предвидена со Законот за просторно и урбанистичко планирање, што води кон повреда на начелото на владеењето на правото, како темелна вредност на уставниот поредок на Република Северна Македонија, поради што Судот утврди дека оспорената одлука не е во согласност со член 8 став 1 алинеи 3 и 10 од Уставот на Република Северна Македонија и со членот 65 од Законот за животната средина.

6. Уставниот суд со Одлука У.бр.142/2019 од 8 јули 2020 година, го укина член 66 став 2 алинеја 6 од **Статутот на Адвокатската комора на Република Северна Македонија** („Службен весник на Република Македонија“ бр.169/2011, 68/2012, 76/2013, 113/2016 и 95/2019).

Со предвидувањето во Статутот на Адвокатата комора при поднесувањето на барање за прием во Комората да се приложи доказ дека лицето не е во работен однос при поднесување на барањето, се предвидува обврска којашто не произлегува од условите за упис и прием во адвокати утврдени во член 12 од Законот за адвокатура со што оспорената одредба од Статутот не е согласност со оваа законска одредба, како и со членот 32 од Уставот бидејќи се јавува како пречка за остварување на вработување на лицата кои се во работен однос во моментот кога сакаат да поднесат барање за прием за упис во Адвокатската комора.

7. Уставниот суд со Одлука У.бр.34/2020 од 8 јули 2020 година, ги укина: Делот „Надлежност“ од насловот на **Правилникот за составот, надлежноста и начинот на работа на лекарските комисии на Фондот за здравствено осигурување** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 82/2016 и 35/2017); Делот „Надлежност“ од насловот на глава IV со наслов: „**НАДЛЕЖНОСТ НА ЛЕКАРСКИТЕ КОМИСИИ**“ од Правилникот за составот, надлежноста и начинот на работа на лекарските комисии на Фондот за здравствено осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 82/2016 и 35/2017); Делот „Надлежност“ од член 1 од Правилникот за составот, надлежноста и начинот на работа на лекарските комисии на Фондот за здравствено осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 82/2016 и 35/2017); Делот „Надлежности“ од член 5 став 2 од Правилникот за составот, надлежноста и начинот на работа на лекарските комисии на Фондот за здравствено осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 82/2016 и 35/2017); Член 5 став 2 алинеи 1-5 од Правилникот за составот, надлежноста и начинот на работа на лекарските комисии на Фондот за здравствено осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 82/2016 и 35/2017); Делот „или со општи акти“ и делот „надлежност“ од членот 6 од Правилникот за составот, надлежноста и начинот на работа на лекарските комисии на Фондот за здравствено осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр.82/2016 и 35/2017) и Делот „Надлежност“ од член 15 став 2 од Правилникот за составот, надлежноста и начинот на работа на лекарските комисии на Фондот за здравствено осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 82/2016 и 35/2017).

Законското овластување со подзаконски пропис да се уредат и надлежностите на лекарските комисии ги надминува уставните и законските граници за такво овластување, поради што истиот не претставува операционализација на законските овластувања, туку напротив истиот излегува од дадените законски рамки, поради што оспорените делови од Правилникот коишто ја уредуваат надлежноста на лекарските комисии е во спротивност со Уставот и со одредбите од Законот за здравственото осигурување.

8. Уставниот суд со Одлука У.бр.27/2019 од 23 септември 2020 година, ја укина **Одлуката за утврдување на должности во трупачно со бригада и соодветна единица и одредени должности во команда на корпус и во воени установи во кои службата се врши под трупачни услови**, донесена од Владата на Република Македонија на 28.02.2009 година („Службен весник на Република Македонија“ бр.32/2009).

Со оглед на тоа што временскиот период на важење на оспорената одлука изминал, но истиот се уште егзистира во правниот поредок, како акт донесен врз основа на Закон којшто престанал да важи, оспорената одлука нема свој законски основ и не може да егзистира во правниот поредок, од кои причини таа не е во согласност со член 8 став 1 алинеја 3, член 51, член 52, член 68 став 1 алинеја 2, член 91 алинеја 1, член 110 алинеја 1 и член 112 ставови 1 и 3 од Уставот на Република Северна Македонија и законските одредби на кои се повикува подносителот на иницијативата.

9. Уставниот суд со Одлука У.бр.120/2019 од 23 септември 2020 година, го укина членот 52 од **Колективниот договор за работниците во Јавното претпријатие за стопанисување со шуми „Македонски шуми“** (по ново ЈП „Национални шуми“) ПО-Скопје, склучен помеѓу Синдикатот на работниците од шумарството и дрвната индустрија на Република Македонија и Управниот одбор на ЈП „Македонски шуми“, (бр.02-468/1 од 06.02.2006, 02-202/4 од 25.01.2007, бр.02-243/3 од 09.02.2009, бр.02-1126/4 од 13.07.2009, бр.02-864/2 од 30.06.2011, бр.02-907/1 од 03.09.2014 и бр.02-675/1 од 26.08.2019).

Уредувањето во оспорената одредба од Колективниот договор директорот еднаш месечно да ја утврдува вредноста на бодот на целокупната плата не е во согласност со членот 37-ц од Законот за јавните претпријатија којшто предвидува вредноста на бодот да ја определува директорот и тоа само по однос на основната плата. Оспорената одредба не е во согласност и со член 88 став 3 од Законот за административните службеници којшто предвидува вредноста на бодот за пресметување на платите на јавните службеници да се утврдува секоја година со одлука на основачот која, а не да се утврдува еднаш во месецот, како што предвидува оспорената одредба.

10. Уставниот суд со Одлука У.бр.146/2019 од 9 декември 2020 година, ги укина ставовите 2 и 3 од членот 25 од **Упатството за начинот на однесување и меѓусебните односи на полициските службеници** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2007 и 133/2016).

Обврската на полициските службеници преку којашто се прави еден вид на ограничување на слободата на движење како уставно загарантирано право, може да има свое легитимно оправдување поради видот на работите кои ги извршуваат полициските службеници, а се однесуваат на безбедноста како

на државата, така и на граѓаните. Меѓутоа, ова ограничување треба да е предвидено со закон, од каде што произлегува заклучокот дека во случајот станува збор за одредби од предметното упатство коишто не се во согласност со Уставот.

Со вакво нормирање на оспорените одредби од предметното упатство, донесителот на актот го ограничува уставно загарантираното право на напуштање на територијата на Републиката, односно слободата на движење на оваа категорија на граѓани-вработени во Министерството, со статус на полициски службеници, за што нема уставна, ниту законска основаност што ги прави оспорените одредби спротивни и на член 8 став 1 алинеја 1 и член 27 став 2 од Уставот.

Б.) Уредби со законска сила

11. Уставниот суд со Одлука У.бр.44/2020 и У.бр.50/2020 од 12 мај 2020 година, ги поништи: **Уредбата со законска сила за определување на висината на платата на избраните, именуваните и назначените лица во јавниот сектор за време на вонредна состојба**, донесена од Владата на Република Северна Македонија, број 44-2867/1 од 9 април 2020 година, („Службен весник на Република Северна Македонија” број 97/2020), и Уредбата со законска сила за дополнување на Уредбата со законска сила за определување на висината на платата на избраните, именуваните и назначените лица во јавниот сектор за време на вонредна состојба, донесена од Владата на Република Северна Македонија, број 44-3091/1 од 13 април 2020 година („Службен весник на Република Северна Македонија” број 100/2020).

Определувањето на висината на платата на наведените лица во оспорената уредба, сторено со оспорениот акт на Владата и неговото дополнување, а кои се однесуваат на исплата на минимална плата во износ од 14.500,00 денари, за времетраењето на вонредната состојба, нема правен легитимитет, затоа што не наоѓа правна основа ниту во Уставот, ниту во закон, со што основано се постави прашањето за уставната издржаност на оспорената уредба со законска сила со нејзиното дополнување. Имено, Судот оцени дека во време на вонредна состојба не може да има ограничување на правото на заработувачка бидејќи истовремено со ваквото ограничување се навлегува и во правото на сопственост и мерката донесена со оспорената уредба не е соодветна и пропорционална на целта која што сака да се постигне и донесувањето на истата

не е неопходно оправдано во дадениов момент, ниту пак претставува општокризна мерка.

Различноста постапување со граѓани кои се во иста правна ситуација и положба, имплицира истовремено и дискриминаторско постапување по основ на општествен статус под кој се подразбира и професионалниот статус на граѓанинот-вработен, што е спротивно на членот 9 и членот 54 од Уставот. Ова, од причина што со оспорените акти е опфатена само одредена група на граѓани. Ваквата определба на доносителот на актот, односно ваквото уредување значи повреда на Уставот што упатува на постоење на дискриминација на граѓаните што е спротивно на сите законски прописи, како и меѓународни договори ратификувани и прифатени како дел од внатрешниот правен поредок.

12. Уставниот суд со Одлука У.бр.49/2020 од 12 мај 2020 година, ги поништи: **Уредбата со законска сила за ограничување на исплата на додатоци и надоместоци на плата за вработените во јавниот сектор за време на вонредна состојба**, донесена од Владата на Република Северна Македонија, број 44-2865/1 од 7 април 2020 година („Службен весник на Република Северна Македонија” број 94/2020); **Уредбата со законска сила за дополнување на Уредбата со законска сила за ограничување на исплата на додатоци и надоместоци на плата за вработените во јавниот сектор за време на вонредна состојба**, донесена од Владата на Република Северна Македонија, број 44-2865/2 од 9 април 2020 година („Службен весник на Република Северна Македонија” број 97/2020); **Уредбата со законска сила за дополнување на Уредбата со законска сила за ограничување на исплата на додатоци и надоместоци на плата за вработените во јавниот сектор за време на вонредна состојба**, донесена од Владата на Република Северна Македонија, број 44-3182/1 од 16 април 2020 година („Службен весник на Република Северна Македонија” број 103/2020) и **Уредбата со законска сила за дополнување на Уредбата со законска сила за ограничување на исплата на додатоци и надоместоци на плата за вработените во јавниот сектор за време на вонредна состојба**, донесена од Владата на Република Северна Македонија, број 44-3198/1 од 24 април 2020 година („Службен весник на Република Северна Македонија” број 108/2020).

Уредбата со законска сила за ограничување на исплата на додатоци и надоместоци на плата за вработените во јавниот сектор за време на вонредна состојба, донесена од Владата на Република Северна Македонија и нејзините дополнувања, не е во согласност со член 8 став 1 алинеите 1, 3 и 4, членот 9, членот 32 и членот 54 од Уставот.

Во конкретниот случај, различното постапување со граѓани кои се во иста правна ситуација и положба, а кое се согледува во оневозможување на дел од вработените од јавниот сектор да ги остварат правата коишто произлегуваат од работен однос, затоа што своите работни обврски за време на вонредната состојба, не ги извршуваат во институциите опфатени со членот 3 од предметната уредба со законска сила и нејзините дополнувања, туку своите работни обврски за време на траењето на вонредната состојба ги вршат во останатите институции на јавната власт (државна и локална), имплицира и дискриминаторско постапување по основ на општествен статус под кој се подразбира и професионалниот статус на граѓанинот-вработен, што е спротивно на член 54 став 3 од Уставот и членот 14 од Европската конвенција за заштита на човековите права.

13. Уставниот суд со Одлука У.бр.45/2020 од 14 мај 2020 година, ја поништи Уредбата со законска сила за јавнообвинителските службеници, истражителите и другите вработени во Јавното обвинителство за гонење на кривични дела поврзани и кои произлегуваат од содржината на неовластено следење на комуникациите и за финансирање на Јавното обвинителство за гонење на кривични дела поврзани и кои произлегуваат од содржината на неовластено следење на комуникациите за време на вонредната состојба, донесена од Владата на Република Северна Македонија на 2 и 30 април 2020 година („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.90/20 и 112/2020).

Уредбите со законска сила донесени од Владата на Републиката во случај на вонредна состојба, начелно, мораат да бидат во согласност со причината поради која е утврдено постоење на вонредна состојба, не смеат да излегуваат надвор од причината за вонредната состојба и да навлегуваат во другите правноуредени односи и траат само до завршувањето на вонредната состојба. Во конкретниот случај, материјата опфатена со оспорената уредба не се однесува на причината за утврдувањето на постоење вонредна состојба определена во Одлуката на претседателот на Републиката, тоа е „заштита и справување со последиците од ширењето на Коронавирусот COVID 19“, излегува надвор од наведената причина за вонредната состојба и не завршува со завршувањето на вонредната состојба. Поради тоа, Судот утврди дека оспорената уредба не е во согласност со Уставот.

14. Уставниот суд со Одлука У.бр.56/2020 од 3 јуни 2020 година, го поништи членот 3 од **Уредбата со законска сила за роковите во судските постапки за време на вонредната состојба и постапувањето на судовите и јавните обвинителства** („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.84/2020, 89/2020).

Со оспорениот член 3 од Уредбата, се регулира материја која веќе е уредена во постоечка законска регулатива, односно настаната е состојба на двојство на примена на различни прописи по однос на исто фактичко прашање, односно не е предвидена околноста со влегувањето во сила на истата да престанат да важат одредбите од актот со којшто е регулирано истото прашање, што доведува до правна несигурност и двојно уредување на иста материја што е спротивно на начелото на владеење на правото утврдено со Уставот.

Во конкретниот случај со Уредбата, Владата директно навлегла во надлежностите на Судскиот совет, продолжувајќи им го мандатот на судиите-поротници во услови кога Судскиот совет непречено може да изврши избор на нови судии-поротници на местото на оние на кои им завршил мандатот за време на вонредната состојба. Исто така, Владата како доносител на Уредбата со законска сила, односно со уредената материја во оспорениот член 3, всушност вметнува уште една категорија на носители на јавни функции, на кои им се продолжува мандатот за време на вонредната состојба, во случајов судии-поротници, со што излегува надвор од рамките утврдени во членот 128 од Уставот.

15. Уставниот суд со Одлука У.бр.84/2020 од 24 јуни 2020 година, ја поништи **Уредбата со законска сила за примена на Законот за даночната постапка за време на вонредна состојба** („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.79/2020).

Оспорената уредба до одредена мерка го суспендира Законот за даночната постапка и се предвидуваат решенија кои се спротивни на овој закон што не е во рамките на законската дефиниција за уредбите со законска сила, истата не може да опстојува во правниот промет од причина што овие прашања се регулирани со одредби во веќе важечки закон.

16. Уставниот суд со Одлука У.бр.141/2020 од 24 јуни 2020 година, ја поништи **Уредбата со законска сила за ограничување на правото на исплата на паричните паушали и паричните надоместоци на претседателите и членовите**

на одборите на директори, претседателите и членовите на управни и надзорни одбори, претседатели и членови на комисији, работни групи и советодавни и експертски тела формирани од државната и локалната власт и претседателите и членовите на советите на единиците на локалната самоуправа за време на вонредната состојба („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 94/2020).

Со донесувањето на оспорената уредба со законска сила со која се ограничува правото на исплата на парични паушали и парични надоместоци на лицата опфатени со Уредбата, Владата излегува надвор од овластувањето коешто го има согласно членот 126 од Уставот. Станува збор за мерка којашто има легитимна цел и општествена оправданост, меѓутоа се доведува до прашање нејзината пропорционалност затоа што ова ограничување на правото на исплата на паричните паушали и паричните надоместоци е предвидено да трае до 31 декември 2020 година.

17. Уставниот суд со Одлука У.бр.154/2020 од 8 јули 2020 година, ја поништи Уредбата со законска сила за исплата на паричен надомест за лица ангажирани со договор на дело во органите на државната власт, регулаторните тела, агенции, државни комисији, правните лица во целосна сопственост на државата, единиците на локалната самоуправа и Градот Скопје и правните лица основани од единиците на локалната самоуправа и Градот Скопје за време на вонредна состојба („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.102/2020).

Дел од лицата кои се опфатени со оспорената уредба извршуваат определена работа и во предвидениот период во кој им се ограничува правото на исплата на паричен надоместок односно не само додека трае вонредната состојба, туку заклучно со 31 декември 2020 година што е прекумерно и непропорционално на целта којашто треба да се постигне. Имено, ваквото нормирање на одредбите од Уредбата со законска сила, истата ја прави спротивна на член 126 став 2 од Уставот според кој овластувањето на Владата да донесува уредби со законска сила трае до завршувањето на вонредната состојба, за што одлучува Собранието.

Со ваквото нормирање, во конкретниот случај се ограничуваат правата на ангажираните лица со договор на дело во органите на државната власт, регулаторните тела, агенциите, државните комисији, правните лица во целосна сопственост на државата, единиците на локалната самоуправа и Градот Скопје и правните лица основани од единиците на локалната

самоуправа и Градот Скопје, кои со денот на влегувањето во сила на оваа уредба со законска сила се евидентирани како пријавени вработени лица во Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, а кои се однесуваат на ограничување на исплатата на паричниот надомест, наспрема ангажираните лица со договор на дело кои со денот на влегувањето во сила на оваа уредба со законска сила се евидентирани како пријавени вработени лица во Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, со што истата нема правен легитимитет, затоа што не наоѓа правна основа во Уставот, бидејќи одредбата е нејасна, недоволно дефинирана и определлива така што во отсуство на прецизни и јасни критериуми го доведува во прашање начелото на владеење на правото од член 8 став 1 алинеја 3 од Уставот, како и правната сигурност на граѓаните во однос на остварувањето на нивните слободи и права, загарантирани со Уставот.

18. Уставниот суд со Одлука У.бр.201/2020 од 23 септември 2020 година, го поништи членот 3 од Уредбата со законска сила за изменување и дополнување на **Уредбата со законска сила за примена на Законот за високото образование за време на вонредна состојба**, донесена од Владата на Република Северна Македонија, број 44-5004/1 од 5 јуни 2020 година („Службен весник на Република Северна Македонија” бр. 149/2020).

Уредбата со законска сила за изменување и дополнување на Уредбата со законска сила за примена на Законот за високото образование за време на вонредна состојба („Службен весник на Република Северна Македонија” број 149/2020) не е во согласност со одредбите од член 8 став 1 алинеја 3 и член 46 од Уставот, како и со одредбите од член 9 став 1 точка 4 од Законот за високото образование.

Имено, оспорениот член 3 на Уредбата опфаќа содржини коишто поради нивната нејасност и непрецизност, имплицираат правна несигурност за граѓаните, спротивно на принципот на владеењето на правото. Според Судот, наведената формулација не дава јасна претстава во однос на тоа до каде и до кога ќе се протега мирувањето на процедурите за избор на раководни органи во високообразовните установи, а воедно и пропишувањето во ставовите 4 и 5 на членот 5 од предметната уредба со законска сила, не дава јасна претстава во однос на продолжувањето на постапките или отпочнувањето на постапките, без конкретно прецизирање кои се тие ограничувања утврдени со закон коишто треба да престанат,

за да може да продолжат започнатите постапки за избор на раководни органи ставени во мирување, како и да отпочнат постапките за избор на органи и тела во високообразовната установа, со што се загрозува уставниот принцип на владеење на правото.

19. Уставниот суд со Одлука У.бр.209/2020 од 23 септември 2020 година, ја поништи **Уредбата со законска сила за дополнување на Уредбата со законска сила за примена на Законот за градежно земјиште за време на вонредна состојба**, бр.44-5217/1 од 9 јуни 2020 година („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.154/2020).

Задирањето со правна регулатива преку уредби со законска сила во правата и обврските на закупците на градежно земјиште, како и во овластувањата, а во услови на општа пандемија во која се наоѓаат граѓаните и на територијата на Република Северна Македонија, би можело да има основ доколку постои сразмерност и поврзаност на мерките за ограничување со настанатата состојба заради постигнување на поставените здравствени цели за запирање на ширење на епидемијата.

Оттука, во услови на постоење на заразна болест и постоење на општата опасност за зараза на населението, генерално мерките со уредбите со законска сила треба да се однесуваат на ограничувања на права и обврски коишто се неопходни за заштита на јавниот интерес, што не е случај со оспорената уредба и истата не е во согласност со Уставот и тоа со член 8 став 1 алинеја 3, како и со член 15 став 1 од Европската конвенција за заштита на човековите права.

20. Уставниот суд со Одлука У.бр.217/2020 од 7 октомври 2020 година, ја поништи Уредбата со законска сила за изменување и дополнување на **Уредбата за примена на Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги за време на вонредна состојба**, донесена од Владата на Република Северна Македонија, број 44-6309/1 од 22 јуни 2020 година, („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 169/2020).

Со донесувањето на оспорената уредба Владата на Република Северна Македонија ги пречекорила, односно ги надминала своите со Устав предвидени овластувања.

Имено, донесувањето на оспорената уредба со законска сила не претставува мерка којашто има непосреден ефект во справувањето со последиците од епидемијата и Владата согласно овластувањата предвидени во членовите 125 и 126 од Уставот треба да донесува уредби со законска сила само и

исклучиво со цел справување со причинителот и последиците од вонредната состојба предизвикана од присуството на коронавирусот - COVID-19, а не и уредби со кои се уредуваат медиумските услуги коишто сега ги уредува Владата со оспорената одредба и коишто според Судот немаат допирни точки со вонредната состојба.

2. РЕШЕНИЈА ЗА НЕПОВЕДУВАЊЕ ПОСТАПКА

Во текот на 2020 година Уставниот суд со решение за неповедување постапка за оценување на уставноста на закони, односно уставноста и законитоста на подзаконски акти заврши **134 предмети**.

Од овие предмети, како покарактеристични ги издвојуваме следниве:

1. Уставниот суд со Решение У.бр.104/2019 од 15 јануари 2020 година, не поведе постапка за оценување на уставноста на член 104 став 5 од **Кривичниот законик** („Службен весник на Република Македонија“ број 37/1996, 80/1999, 4/2002, 43/2003, 19/2004, 81/2005, 60/2006, 73/2006, 7/2008, 139/2008, 114/2009, 51/2011, 135/2011, 185/2011, 142/2012, 166/2012, 55/2013, 82/2013, 14/2014, 27/2014, 28/2014, 115/2014, 132/2014, 160/2014, 199/2014, 196/2015, 226/2015 и 97/2017).

Со предвидувањето во оспорената одредба дека повеќе осуди на исто лице можат да се бришат од казнената евиденција само истовремено и тоа ако постојат услови за бришење на секоја од тие осуди, не се повредуваат темелните вредности на уставниот поредок предвидени во член 8 став 1 алинеи 1, 3, 4 и 11 од Уставот, односно не се повредува темелната вредност на владеењето на правото ниту поделбата на власта на законодавна, извршна и судска, од причина што станува збор за бришење на осуди ex lege и се однесува на исто лице осудено со повеќе судски одлуки и Законот изречно дефинира дека сите судски одлуки се бришат истовремено доколку се исполнети условите за бришење на секоја поединечна одлука кога ќе истече најдолгиот рок неопходен за исполнување на условот за истовремено бришење на осудите.

2. Уставниот суд со Решение У.бр.1/2019 и У.бр.6/2019 од 22 јануари 2020 година, не поведе постапка за оценување на уставноста на уставноста на **Законот за амнестија** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 233/2018), во целина.

Во ситуација кога Уставниот суд веќе се произел и оценил дека нема основи за поведување на постапка за оценување на уставноста на членовите 1 и 2 од Законот за амнестија, со кои се определува предметот на амнестијата и постапката за примена на Законот, а преостанатите членови 3, 4 и 5 се во функција на операционализација на членовите 1 и 2 од Законот и несомнено ја следат правната судбина на овие два члена, барањето во иницијативата за оценување на уставноста на целината на Законот за амнестија, е неосновано.

3. Уставниот суд со Решение У.бр.134/2019 од 12 февруари 2020 година, не поведе постапка за оценување на уставноста на член 16 алинеја 4 од **Законот за просветната инспекција** („Службен весник на Република Македонија“ број 52/2005, 81/2008, 148/2009, 57/2010, 51/2011, 24/2013, 137/2013, 164/2013, 41/2014, 33/2015, 145/2015, 30/2016 и 64/2018).

Со различното регулирање на датумот и времето на донесување на годишната програма за работа на Инспекторатот од страна на директорот на Државниот просветен инспекторат во оспорениот закон не се создава нејаснотија и правна несигурност, не се повредува член 8 став 1 алинеја 3 од Уставот којшто се однесува на владеењето на правото, имајќи во предвид и дека со оспорената одредба не е доведена во прашање правната сигурност како елемент на владеењето на правото во правниот поредок.

Ова од причина што со оспорената одредба од член 16 алинеја 4 од Законот се утврдува само крајниот рок до кој може најдоцна да се донесе годишната програма за работа на Инспекторатот со што не се доведува во прашање работењето на директорот за ажурно и навремено донесување на Програмата во рокот до 10 декември имајќи во предвид дека донесувањето на ваквата програма е условено и со добивање на согласност од Инспекцискиот совет, со што во рамки на таа меѓусебна соработка донесувањето на Програмата со Законот е определено дека треба да биде најдоцна во текот на месец декември во тековната година, односно до 31 декември во тековната година како што е прецизно уредено со оспорениот член 16 алинеја 4 од Законот за просветната инспекција.

4. Уставниот суд со Решение У.бр.147/2019 и У.бр.155/2019 од 4 март 2020 година, не поведе постапка за оценување на уставноста на член 24 ставови 3 и 5 и член 25 ставови 1, 2 и 3 од **Законот за полиција** (“Службен весник на Република Македонија” бр.114/2006, 6/2009, 145/2012, 41/2014, 33/2015, 31/2016, 106/2016, 120/2016 и 211/2018).

Оспорените ставови од членовите 24 и 25 од Законот за полиција кои се однесуваат на изборот на командирот на полициската станица во конкретна општина, како и неговата надлежност, се во согласност со член 114 став 1 и членот 115 од Уставот, односно Амандманот XVII од Уставот.

Со наведените уставни норми се гарантира правото на локална самоуправа на граѓаните, при што јавната служба и јавната безбедност и безбедноста на сообраќајот на патиштата не се наведени во областите за кои се надлежни единиците на локалната самоуправа што значи дека за истите законодавецот ја уредува нивната организација и надлежност што е во согласност со наведените уставни норми. Оттука, сосема легитимен и уставен е начинот на избор на командирот во конкретна полициска станица, како и начинот и поставеноста на неговата организираност, надлежност и функционирање, коишто се предвидени во оспорените ставови од Законот за полиција.

5. Уставниот суд со Решение У.бр.114/2019 од 11 март 2020 година, не поведе постапка за оценување уставноста на член 68 став 3 од **Законот за нотаријатот** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 72/2016, 142/2016 и 233/2018).

Учеството на граѓаните во намирување на јавните расходи, Уставот препуштил да го уреди законодавецот со закон, па така законодавецот согласно овластувањето од член 68 став 1 алинеја 3 од Уставот, во конкретниот случај уредил дека граѓаните кои не платиле за услугите наведени во оспорениот член 68 став 3 од Законот, но до определените износи во фактурите, преку необврзувањето на доверителите кои побаруваат пари од граѓаните за неплатените услуги коишто им ги испорачале, да не плаќаат судски такси пред нотар до наведените неплатени износи, со што во суштина граѓаните се ослободуваат од учеството во намирувањето на јавните расходи до утврдените износи. Оттука, оспорениот член 68 став 3 од Законот за нотаријатот не е во несогласност со член 8 став 1 алинеја 3 и член 9 став 2 од Уставот.

6. Уставниот суд со Решение У.бр.112/2019 од 24 јуни 2020 година, не поведе постапка за оценување на уставноста на член 10 став 1 алинеја 2, член 14 став 1 алинеја 2 и член 67 став 1 алинеја 2 од **Законот за Агенција за национална безбедност** (“Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 108/2019).

Пропишувањето на посебниот услов за именување на директор и заменик-директор на Агенцијата како и за вработување во истата, се однесува на сите граѓани без ограничување, односно секој кој го исполнува пропишаниот услов, му е достапна позицијата директор или заменик-директор како и вработен во Агенцијата, како за кандидатите кои не се именуваат односно вработуваат од редовите на Агенцијата така и за кандидатите кои произлегуваат од Агенцијата односно се преземени од Управата за безбедност и контраразузнавање во Министерството за внатрешни работи. Достапноста на секому под еднакви услови на секое работно место и функција значи само потврда и доследност во практична примена, односно реализација на уставното начело за еднаквоста на сите граѓани во правата и должностите без оглед на националноста, расата, полот, вероисповеста, политичкото уверување и другите општествени функции.

7. Уставниот суд со Решение У.бр.152/2019 од 1 јули 2020 година, не поведе постапка за оценување на уставноста на член 20-а став 5 од **Законот за вработените во јавниот сектор** („Службен весник на Република Македонија“ бр.27/2014, 199/2014, 27/2016, 35/2018 и 198/2018 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.143/2019 и 14/2020).

Со определбата на законодавецот од оспорениот член од Законот за вработените институциите од јавниот сектор да имаат обврска при распределбата на бројот на планираните нови вработувања по припадност на заедниците да се раководат од податоците од последно спроведениот попис на населението на Република Македонија за единицата на локалната самоуправа во која е сместена таа институција не се повредуваат уставните одредби. Напротив, во оспорената законска одредба при планирање на идните вработувања е вграден механизам за соодветната и правична застапеност на граѓаните кои припаѓаат на сите заедници во органите на државната власт и другите јавни институции на сите нивоа како темелна вредности на уставниот поредок од каде не се создава дискриминација по основ на национална припадност и истата е во согласност со член 9 од Уставот и Амандманот VI на Уставот.

8. Уставниот суд со Решение У.бр.106/2019 од 23 септември 2020 година, не поведе постапка за оценување на уставноста на член 7 став 4 од **Изборниот законик** („Службен весник на Република Македонија“ број 40/2006, 136/2008, 148/2008, 155/2008, 163/2008, 44/2011, 51/2011, 142/2012, 31/2013, 34/2013, 14/2014, 30/2014, 196/2015, 35/2016, 97/2016, 99/2016, 136/2016, 142/2016, 67/2017, 125/2017, 35/2018, 99/2018, 140/2018, 208/2018, 27/2019, „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 98/2019 и 42/2020).

Со уредувањето на член 7 став 4 од Изборниот законик според кое, кандидатите за член на совет и градоначалник на конкретна општина треба да бидат жители на таа општина, односно со постојано живеалиште во општината каде се врши изборот, не се ограничува правото на граѓаните од членот 23 од Уставот да учествуваат во вршењето на јавни функции, бидејќи секој граѓанин жител на конкретна општина има право од своите сограѓани – жители на општината, доколку се кандидира, а со цел да ги претставува интересите на своите сограѓани да биде биран за вршење на функциите во органите на локалната самоуправа.

9. Уставниот суд со Решение У.бр.20/2020 од 7 октомври 2020 година, не поведе постапка за оценување на уставноста на член 10 став 3 од **Законот за наставниците и стручните соработници во основните и средните училишта** („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.161/2019).

Законодавецот има уставно овластување со закон да ги уредува прашањата од работен однос кои и во случајов со оспорената законска одредба се уредува постапувањето за вреднување на кандидати од јавен оглас за засновање на работен однос како наставници во основни и средни училишта, кое еднакво се однесува за сите кои се во иста ситуација што не имплицира нееднаков третман на кандидатите од јавниот оглас.

10. Уставниот суд со Решение У.бр.97/2019 од 9 декември 2020 година, не поведе постапка за оценување на уставноста на членовите 22 и 23 од **Законот за изменување и дополнување на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување** („Службен весник на Република Македонија“ број 245/2018).

Престанување или продолжување на членството на категории затекнати членови во вториот пензиски столб, по стапувањето во примена на критериумот „возраст на осигуреникот“ на 01.01.2019 година, уредено со членовите 22 и 23 од Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување („Службен весник на Република Македонија“ број 245/2018), не е во спротивност со член 8 став 1 алинеите 1, 3 и 6, членот 9, членот 29, членот 30, членот 34, членот 35, членот 51 и член 52 став 4 од Уставот.

Станува збор за преодни одредби од предметниот закон, со коишто законодавецот пропишувајќи го новиот критериум „возраст на осигуреникот“ за постојното членство во вториот пензиски столб, односно за затекнатите членови на 01.01.2019 година кога започна да се применува новиот критериум „возраст на осигуреникот“, уредува престанување или продолжување на членство во вториот пензиски столб на постојното членство, коишто пред измените на Законот станале членови во вториот пензиски столб според критериумот на прво вработување, а основа за ова уредување се направените анализи коишто покажале дека продолжувањето на членството во вториот пензиски столб за родените пред 1 јануари 1967 година, нема да биде повољно.

11. Уставниот суд со Решение У.бр.143/2019 од 16 декември 2020 не поведе постапка за оценување на уставноста на член 18 став 2 од **Законот за експропријација** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 95/2012, 131/2012, 24/2013, 27/2014, 104/2015, 192/2015, 23/2016 и 178/2016).

Законот за експропријација, исто како и Уставот, утврдува дека во случај на експропријација, мора да постои јавен интерес утврден со закон, дека за експроприраната недвижност припаѓа правичен надоместок којшто не може да биде понизок од пазарната вредност на недвижноста, а дека процената на пазарната вредност на недвижноста се врши според методологија, правила и стандарди пропишани со Законот за процена. Притоа, Законот за експропријација ја пропишува постапката за експропријација во која е предвидена и можност за судска заштита. На тој начин не се повредува правната заштита на сопственоста, слободата на пазарот и претприемништвото, ниту општоприфатените норми на меѓународното право, како што се наведува во иницијативата.

12. Уставниот суд со Решение У.бр.184/2020 од 16 декември 2020 година, не поведе постапка за оценување на уставноста на член 113 ставови 7 и 8 од **Законот за Академијата за судии и јавни обвинители** („Службен весник на Република Македонија“ бр.20/2015, 192/2015, 231/2015 и 163/2018).

Вкупниот број на слушатели на почетната обука, се определува врз основа на одлуките на Судскиот совет и Советот на јавните обвинители, земајќи го предвид вкупниот број на слободни места за судии и јавни обвинители во основните судови и основните јавни обвинителства, значи на целата територија на Републиката, но при приемот на слушателите за почетната обука во Академијата, не постојат територијални ограничувања, туку местата се општо достапни за сите апликанти што ги исполнуваат условите за слушатели на почетната обука, независно на подрачјето на кој суд тие имаат живеалиште.

13. Уставниот суд со Решение У.бр.40/2020 од 8 и 15 април 2020 година, не поведе постапка за оценување на уставноста на **Одлуката за распуштање на Собранието на Република Северна Македонија**, број 08-1421/1 од 16.02.2020 година, („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 43/2020).

Согласно уставната определба од член 63 став 6 од Уставот на Република Северна Македонија, пратениците во Собранието имаат право да се изјаснат по прашањето за распуштање на Собранието, под услов за тоа да се изјасни мнозинството од вкупниот број пратеници.

14. Уставниот суд со Решение У.бр.46/2020 од 28 април 2020 година, не поведе постапка за оценување на уставноста и законитоста на **Уредбата со законска сила за примена на Законот за буџетите за време на вонредна состојба** („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.79/2020 од 26.03.2020 година).

Со оспорената уредба се предвидуваат соодветни решенија во поглед на одредени одредби од Законот за буџетите со цел надминување на кризата предизвикана од пандемијата, а врз основа на одлуката за прогласување на вонредна состојба, при што Владата не ги надминува своите надлежности и не излегува надвор од своите уставни и законски овластувања, со што нема повреда на член 8 алинеи 3 и 4, член 51 став 1, член 68

став 1 алинеја 5, член 88 став 2 и член 126 став 1 од Уставот, како и на членот 35 од Законот за Владата на Република Македонија и член 33 став 7 од Законот за буџетите.

15. Уставниот суд со Решение У.бр.55/2020 од 12 мај 2020 година, не поведе постапка за оценување на уставноста на **Одлуката за утврдување на постоење на вонредна состојба** („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.104/2020).

Уставот не ограничува, ниту тоа е можно, колку пати ќе биде прогласена вонредна состојба, доколку надлежните органи – Собранието или претседателот на Републиката, проценат дека се исполнети условите и потребата за нејзино прогласување.

16. Уставниот суд со Решение У.бр.145/2020 од 20 мај 2020 година, не поведе постапка за оценување на уставноста на **Уредбата со законска сила за примена на Законот за јавнообвинителска служба за време на вонредна состојба** („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 95/2020).

Со оспорената уредба донесена во услови на вонредна состојба не се ограничуваат слободите и правата на вработените во јавнообвинителската служба и со неа не се врши дискриминација по основ на пол, раса, боја на кожа, јазик, вера, национално или социјално потекло, имотна или општествена положба.

Ова од причина што во оспорената уредба се уредуваат права за користење на неискористениот дел од годишниот одмор на различни групи на субјекти кои не се во иста фактичка состојба, имено од една страна се наоѓаат вработените во јавнообвинителската служба кои се работно ангажирани за времетраење на мерките за заштита од ширење и превенција од корона вирус COVID – 19, при што неискористениот дел од годишниот одмор од календарската 2019 година може да го искористат до 31 мај 2020 година, согласно потребите на работниот процес и врз основа на одобрение на јавен обвинител на соодветното јавно обвинителство. Од друга страна се наоѓаат ослободените од извршување на работа и работни задачи, согласно мерките за заштита од ширење и превенција од корона вирус COVID – 19, неискористениот дел од годишниот одмор од календарската 2019 година им се смета за искористен.

17. Уставниот суд со Решение У.бр.65/2020 од 20 мај 2020 година, не поведе постапка за оценување на уставноста на **Уредбата со законска сила за примена на Законот за јавните собири за време на вонредна состојба** („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.71/2020 од 20.03.2020 година).

Владата има уставен основ за ограничување на правото на јавно собирање, коешто се состои во забрана на одржување на јавни собири согласно своите овластувања за време на вонредна состојба. Целта на оваа мерка е заштита на јавното здравје на граѓаните, чишто уставно гарантирани права и слободи, согласно член 54 став 2 од Уставот, можат да се ограничат за време на воена или вонредна состојба, без притоа да се прави каква било дискриминација на граѓаните по било кој основ. Уставот допушта привремено derogирање, односно суспендирање на остварувањето на уставно загарантираните слободи и права на човекот и граѓанинот, но само во случај на вонредните околности што постојат за време на воена и вонредна состојба. Во таа смисла и во уставната одредба од член 21 став 2, се предвидува можност за време на воена и вонредна состојба привремено да се забрани одржување на мирно собирање и изразување на јавен протест, а тоа значи додека трае вонредната состојба.

18. Уставниот суд со Решение У.бр.73/2020 од 27 мај 2020 година, не поведе постапка за оценување на уставноста на **Уредбата со законска сила за утврдување на задачи на Армијата на Република Северна Македонија за време на траењето на вонредната состојба** („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.72/2020 од 21.03.2020 година).

Пропишувањето во уредбата дека за време на траењето на вонредната состојба за Армијата се определени посебни задачи за поддршка на полициските сили на Министерството за внатрешни работи и за поддршка на единиците на локалната самоуправа, органите на државната управа или на други државни институции на Република Северна Македонија за време на траењето на вонредната состојба, заради спречување на внесување, ширење и справување со коронавирус COVID 19, има свое уставно оправдување ако се земе предвид настанатата ситуација којашто, меѓу другото, бара обезбедување и надзор на граничната линија на државната граница, контрола на влез и излез на патните правци кои водат кон населените места преку воспоставување на мобилни пунктови и контролни точки

во реоните за ангажирање, физичко обезбедување на витални објекти коишто се обезбедувани од Министерството за внатрешни работи и слично што во крајна линија е насочено и кон заштита на територијалниот интегритет на Република Северна Македонија, согласно членот 122 од Уставот.

19. Уставниот суд со Решение У.бр.195/2020 од 8 јули 2020 година, не поведе постапка за оценување на уставноста на **Уредбата со законска сила за финансиска поддршка на граѓаните и вработените лица со низок доход, млади лица и здравствени работници преку издавање на домашна платежна картичка наменета за купување на македонски производи и услуги за време на вонредна состојба** („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.137/2020).

Со оспорената уредба се уредуваат условите, начинот и постапката на финансиска поддршка на граѓаните и вработени лица со низок доход, млади лица на возраст од 16 до 29 години и здравствените работници кои учествувале во тестирање, дијагностицирање и лекување на граѓаните заболени од COVID - 19, со издавање на платежна картичка наменета за купување на македонски производи и услуги од Буџетот на Република Северна Македонија, којашто може да биде искористена до 31.07.2020 година.

На овој начин Владата овозможува финансиска поддршка во еднократен износ од Буџетот на Републиката за точно определени категории на граѓани, за кои оценила дека тоа е нужно и оправдано во дадената ситуација да бидат социјално заштитени, а што е во согласност со одредбите на Уставот според кои Републиката е социјална држава, а хуманизмот, социјалната правда и солидарноста се темелни вредности на уставниот поредок. Притоа, утврдени се јасно определени критериуми за остварување на правото од Уредбата, а сето во зависност од економска моќ на држават и во согласност со членот 54 од Уставот.

20. Уставниот суд со Решение У.бр.13/2019, У.бр.31/2019, У.бр.38/2019 и У.бр.26/2020 од 9 декември 2020 година, не поведе постапка за оценување на уставноста на **Одлуката за прогласување на Амандманите XXXIII до XXXVI на Уставот на Република Македонија** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 6/2019).

Одлуката за пристапување кон измена на Уставот на Република Македонија донесена на 11 јануари 2019 година само ја определува првата фаза од постапката за измена на Уставот -

започнувањето на постапката за измена на Уставот по предлог, во конкретниот случај, од Владата на Република Македонија, но таа постапка продолжува со наредни три фази (нацрт, јавна расправа и одлука за измена) од кои зависи дали ќе се изврши измена на Уставот или не и, ако се изврши измена на Уставот, каква ќе биде содржината на уставната измена.

Од наведените причини, оспорената одлука е во согласност со член 8 став 1 алинеи 3 и 11, членот 51, членот 52, членот 75, членот 118, членот 119, членот 131, членот 133 и членот 134 од Уставот на Република Македонија.

*

* *

При оценувањето на уставноста и законитоста на Уредбите со законска сила донесени за време на вонредна состојба, Судот го зазема следниов став:

„Со уредба со законска сила, при постоење на вонредна состојба, Владата може да регулира поинаку одредени прашања коишто се уредени со важечки закони, може да одредува нови рокови, може да ги менува постојните и да носи нови решенија. Но ваквите овластувања не се неограничени. Имено, Уставот има две уставни ограничувања на овластувањето на Владата да носи уредби со законска сила.

Првото е, уредбите да уредуваат неопходни мерки кои се во функционална врска со директно или индиректно соочување и надминување на причините и последиците од вонредната состојба, со водење сметка мерките да имаат легитимна цел, општествена оправданост, да бидат разумни и пропорционални во светло на што побрзо враќање во редовна состојба (со што во суштина ќе бидат задоволени членовите 125 и 126 од Уставот).

Второто ограничување е уредено во членот 54 од Уставот, чие задоволување бара ограничувањето на слободите и правата во вонредна состојба да не може да биде дискриминаторско по основ на пол, раса, боја на кожа, јазик, вера, национално или социјално потекло, имотна или општествена положба. Во вонредна состојба не може да се ограничат правото на живот, забраната на мачење, нечовечко и понижувачко постапување и казнување, правната одреденост на казните дела и казните, како и на слободата на уверувањето, совеста, мислата и вероисповеста.“

3. БАРАЊА ЗА ЗАШТИТА НА СЛОБОДИ И ПРАВА

Во текот на 2020 година, до Судот беа поднесени вкупно **18 барања** за заштита на слободи и права врз основа на член 110 алинеја 3 од Уставот на Република Северна Македонија.

Од поднесените барања за заштита на слободи и права во текот на 2020 година, најголем број се однесуваа на заштита од дискриминација (по основ на социјална, национална припадност што ја подразбира и етничката припадност и политичка припадност), додека останатите на заштита на слободата на мислата и јавното изразување на мислата, политичкото здружување и дејствување.

Судот во текот на 2020 година, реши **16 предмети** за заштита на слободите и правата (од кои 6 се примени во 2020 година, 9 барања се примени во текот 2019 година, а едно во 2018 година).

Решените барања за заштита на слободите и правата се однесуваа на заштита од дискриминација врз основа на: политичка припадност, социјална припадност, расна и национална припадност што ја подразбира и етничката припадност, имотна и општествена положба; заштита на слободата на мислата и јавното изразување на мислата, уверувањето и политичкото здружување и дејствување и право на сопственост.

Од вкупниот број решени барања за заштита на слободите и правата, Судот донесе **шест одлуки** (пет одлуки со кои се одби барањето и една одлука со која се утврди повреда), а десет беа отфрлени поради постоење процесни пречки за одлучување или поради ненадлежност.

1. По предметот У.бр.108/2019 од 20 февруари 2020 година за заштита на слободите и правата, Судот донесе Одлука со која се **одбива барањето** на подносителот бидејќи утврди дека не е сторена дискриминација по основ на национална припадност од член 110 алинеја 3 од Уставот на Република Северна Македонија.

Од страна на Основниот и Апелациониот суд не е сторена дискриминација по основ на национална припадност на подносителите на барањето, од причина што овие судови правилно оцениле дека преземените мерки од надлежните органи се засновани на закон, тие не се прекумерни и непропорционални и не можат да се подведат над дозволените ограничувања предвидени со закон.

2. По предметот У.бр.2/2019 од 4 март 2020 година за заштита на слободите и правата, по одржана јавна расправа, Судот донесе Одлука со која се **одбива барањето** на подносителите бидејќи утврди дека не е сторена дискриминација по основ на националното потекло кое ја подразбира и етничката припадност.

Со оглед на тоа дека пред Судот не се презентираа докази дека токму дејствијата кои што ги презело службеното лице на граничната полиција на критичниот ден, кои резултирале со неможност подносителите да ја преминат границата и да ја напуштат територијата на Република Македонија на граничниот премин Табановце, само со лична карта без да приложат и потребна патна исправа, Судот оцени дека во конкретниов случај, забраната за премин на државната граница на подносителите на барањето, не може да се смета за случај на дискриминација по основ на расна и национална припадност во смисла на основите од член 110 алинеја 3 од Уставот.

3. По предметот У.бр.105/2019 од 4 март 2020 година за заштита на слободите и правата, Судот донесе Одлука со која се **одбива барањето** на подносителот бидејќи утврди дека не е сторена повреда на правото на слободата на мислата и јавното изразување на мислата.

Во решението со коешто на подносителката и е изречена паричната санкција, судечкиот судија дал доволно образложени аргументи за несоодветното однесување на подносителката како бранител на обвинетиот во тој предмет, коешто сосема оправдано го оценил како поведење со кое се злоупотребуваат правата во постапката, се наштетува на судскиот процес и на правата на одбраната и во целина се придонесува за нарушување на текот на постапката.

Согласно утврдената фактичката состојба, суштински аспект на овој конкретен случај е санкционирањето на непрофесионалното однесување на адвокатот, а не неговата слобода на изразувањето поради што Судот оцени дека барањето за заштита на слободите и правата треба да се одбие како неосновано.

4. По предметот У.бр.85/2019 од 8 јули 2020 година за заштита на слободите и правата, Судот донесе Одлука со која се **одбива барањето** на подносителот бидејќи утврди дека не е сторена дискриминација по основ на социјална припадност.

Имајќи предвид дека Правилата за снабдување со топлинска енергија се однесуваат на сите исклучени потрошувачи од дистрибутивната топлинска мрежа, па и на оние кои немаат склучено договор со БЕГ а живеат во колективни објекти за домување во кои постои еден мерен уред, Судот утврди дека наведената пресуда не создава нееднаквост на барателот во однос на другите некорисници, непотрошувачи на топлинска енергија, па нема нееднаквост ниту по основ на социјална припадност како што се наведува во неговото барање.

5. По предметот **У.бр.86/2018 од 28 октомври 2020 година** за заштита на слободите и правата, Судот донесе Одлука со која се **одбива барањето** на подносителите бидејќи утврди дека не е сторена повреда на слободите и правата на човекот и граѓанинот определени во член 110 алинеја 3 од Уставот на Република Северна Македонија.

Во конкретниот случај, рушењето на барикадата со која била блокирана улицата пред Собранието на Републиката извршено од полициски службени лица на 8/9 јули 2018 година во 02,00 часот по полноќ, како што настанот го означуваат подносителите на барањето, односно товарењето на предметите во камион најдени на улица „11-ти Октомври“ пред Собранието на Републиката извршено од полициски службени лица на наведениот ден и време, како што настанот го означува Министерството за внатрешни работи, има основа во член 4 став 1 и во член 6 од Законот за јавните собири со оглед дека организаторот бил должен да обезбеди „нормално одвивање на сообраќајот“, што не го сторил, а Министерството за внатрешни работи било должно да обезбеди „непречено одвивање на сообраќајот“, што го сторило, при што не го прекинало јавниот собир и изразувањето на јавниот протест организиран во врска со промената на името на Републиката со оглед дека и после тој настан имало други дејствија во врска со тој јавен собир, иако имало законска основа и за прекин на изразувањето на јавниот протест.

6. По предметот **У.бр.230/2020 од 12 ноември 2020 година** за заштита на слободите и правата, Судот донесе Одлука со која **утврди** дискриминација на подносителот на барањето по основ на социјална припадност и повреда на правото на заеднички семеен живот како составен дел на правото на почитување на приватниот и семејниот живот гарантирано со член 40 став 1 од Уставот на Република Северна Македонија и член 8 став 1 од Европската конвенција за заштита на човековите права.

Одбивањето на барањето за мирување на работен однос заради вклучување на работникот кон семејството (брачниот другар и синот), е во спротивност со процената на упатен брачен другар во странство и со процената на постоење на семеен живот, во рамките на значењето на членот 8 од Европската конвенција за заштита на човековите права. Со самиот факт на уредувањето на член 152 став 3 од Законот за работните односи, во однос на кој законодавецот не утврдил никакви рестрикции во поглед на работниците на кои се однесува, во ваков случај, разумно се очекува семејството да води семеен живот во државата каде што е упатен брачниот другар на работникот, за што законодавецот и го уредил овој законски член, а во случајов подносителката е спречена да се придружи на семејството, сопругот и синот.

Имајќи ги предвид позитивните обврски коишто ги презела државата со член 40 став 1 од Уставот според кој Републиката му обезбедува посебна грижа и заштита на семејството, член 152 став 3 од Законот за работните односи, којшто исклучиво е уреден во насока на грижа и поддршка на фактичкото заемно живеење на чинителите на семејството (брачни другари и деца), имајќи предвид дека грижата и заштитата на семејството не може да биде предмет на ограничување од аспект на статусот или припадноста на чинителите на семејството (во случајов околноста што подносителката е судија по професија), како и имајќи предвид дека еден од фундаменталните аспекти на владеењето на правото е принципот на правна сигурност на човекот и граѓанинот, како и имајќи предвид дека остварувањето на човековите права и почитувањето на принципот на недискриминација претставуваат темелна вредност на едно демократско општество, Уставниот суд, во конкретниот случај, утврди повреда на член 8 став 1 алинеи 1, 3 и 11 и членот 9 од Уставот на Република Северна Македонија и членот 14 од Европската конвенција за заштита на човековите права, а во врска со член 40 став 1 од Уставот и членот 8 од Конвенцијата.

4. ИЗДВОЕНИ МИСЛЕЊА

Во текот на 2020 година во однос на донесени одлуки и решенија на Судот, согласно членот 25 став 6 од Деловникот на Уставниот суд, беа издвоени и писмено образложени дваесет и четири (24) издвоени мислења на судии и тоа во предметите: У.бр.147/2019 и У.бр.155/2019, У.бр.2/2019, У.бр.105/2019, У.бр.114/2019, У.бр.46/2020, У.бр.44/2020 и У.бр.50/2020, У.бр.49/2020, У.бр.60/2020, У.бр.115/2019, У.бр.84/2020, У.бр.85/2020, У.бр.65/2020, У.бр.73/2020, У.бр.151/2019, У.бр.56/2020, У.бр.126/2020, У.бр.216/2020, У.бр.195/2020, У.бр.20/2020, У.бр.146/2019, У.бр.163/2016, У.бр.230/2020, У.бр.38/2020 и У.бр.184/2020.

IV. ЈАВНОСТ ВО РАБОТАТА НА СУДОТ

Согласно Деловникот на Уставниот суд, работата на Судот е јавна.

Претставниците на средствата за јавно информирање редовно можат да присуствуваат на седниците на Судот. Известување на јавноста за работата на Судот се врши континуирано и преку интернет страницата на Уставниот суд за дневниот ред на секоја закажана седница. После секоја завршена седница претставниците на средствата за јавно информирање сеопфатно се информираат за одлуките и решенијата што ги донел Судот.

Одлуките и решенијата откако ќе бидат изготвени и потпишани од Претседателот на Судот се објавуваат на Интернет страницата на Уставниот суд, така што се достапни на стручната и друга јавност: (www.ustavensud.mk).

Информирањето на јавноста во 2020 година исто така се остваруваше и преку соопштенија во врска со сите активности на Судот, како на домашно така и на меѓународно ниво.

V. МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

Во текот на 2020 година, во рамките на активностите на меѓународната соработка, поради рестрикциите со кои се соочуваше регионот од пандемијата со КОВИД-19, повеќето од традиционалните регионални коференции се одржаа виртуелно. Истовремено Судот продолжи да ја остварува веќе воспоставената соработка со Венецијанската комисија на Советот на Европа преку својот офицер за врски.

Од активностите на меѓународната мултилатерална соработка ги издвојуваме следниве:

➤ Претседателот на Уставниот суд, Сали Мурати, судијата Јован Јосифовски и советникот м-р Лариса Милевска на покана на претседателот на Европскиот суд за човекови права, г-дин Линос-Александре Сицилианос, во периодот од 29 јануари 2020 до 1 февруари 2020 година, присуствуваа на Свеченото отворање на судиската година на Европскиот суд за човекови права и на Семинарот одржан по тој повод на тема: “Европската Конвенција за човекови права: 70 години жив инструмент”, што се одржа од во Стразбур, Франција.

Во рамките на престојот на делегацијата во Стразбур, претседателот на Судот, Сали Мурати, на 30.01.2020 година, оствари официјална средба со Претседателот на Европскиот суд за човекови права, г-дин Линос-Александре Сицилианос. На средбата присуствуваа и судијата на Европскиот суд од Република Северна Македонија, г-дин Јован Илиевски и г-дин Родерик Лидел, регистратор на Европскиот суд.

➤ На 27 август 2020 година, претседателот на Судот, Сали Мурати преку видео-конференциска врска се обрати на учесниците на IV Конгрес на Асоцијацијата на Азиски уставни судови и тела со еквивалентна надлежност на тема: „Устав на XXI век - владеење на правото, почитување на личноста и ефикасност на државата“ во чии рамки се одржа и меѓународна конференција по повод прослава на 25 годишнината на Уставот на Република Казахстан. Оваа активност беше реализирана на покана од претседателот на Уставниот Совет на Казахстан, г. Каират Мами, кој воедно е и претседавач со Асоцијацијата на Азиски уставни судови и тела со еквивалентна надлежност и требаше да се одржи во Нур-Султан на 27-28 август 2020 година, но поради пандемијата со КОВИД-19 целиот настан беше одржан он-лајн.

На Меѓународната конференција зе доа учество и голем број од челниците на највисоките државни структури на Република Казахстан, претставници на авторитативни меѓународни организации, уставни судови од други држави и видни научници.

➤ Во соработка со Германската фондација за меѓународна правна соработка (ИРЗ), Уставниот суд на Република Северна Македонија на 8 октомври 2020 година организираше он-лајн семинар на тема „Одлуките на Сојузниот уставен суд на Германија и судската пракса на Уставниот суд на Република Северна Македонија за КОВИД-19“. Целта на семинарот беше да се споделат искуствата, да се направи советување и споредба на досегашната уставно-судска пракса на двата Суда поврзани со пандемијата од смртоносниот коронавирус КОВИД-19.

На семинарот воведни говори имаа претседателот на Судот, Сали Мурати и д-р Штефан Пирнер, адвокат и регионален проектен раководител при ИРЗ за Босна и Херцеговина, Северна Македонија, Србија и Црна Гора.

За праксата на двата судови, свои опширни излагања имаа претседателот на Уставниот суд на Република Северна Македонија, Сали Мурати и проф д-р Удо Штајнер, пензиониран судија на Сојузниот уставен суд на СР Германија.

➤ На 17 ноември 2020 година, помеѓу Уставниот суд на Република Северна Македонија, Амбасадата на Сојузна Република Германија во Република Северна Македонија и Германската фондација за меѓународна правна соработка регионално здружение (ИРЗ) беше одржан консултативен он-лајн состанок во рамките на повеќегодишниот проект „Воведување на сеопфатна уставна жалба“. На состанокот покрај Претседателот на Судот, г. Сали Мурати и д-р Штефан Пирнер, адвокат и регионален проектен раководител при ИРЗ за Босна и Херцеговина, Северна Македонија, Србија и Црна Гора, присуствуваа и г-ѓа Бјанка Зафировиќ Ордановска, советник за политички прашања во Амбасадата на Сојузна Република Германија во Република Македонија, г. Александар Лазов, генерален секретар на Судот и г. Винфрид Шуберт, судија на покраински уставен суд во пензија.

➤ На 11 декември 2020 година, на покана од Германската фондација за меѓународна правна соработка регионално здружение (ИРЗ) и Уставниот суд на Босна и Херцеговина, претседателот и судиите на Уставниот суд на Република Северна Македонија учествуваа на он лајн Регионалната конференција на тема „Издвоени мислења при одлучувањето на уставните судови“.

На Конференцијата, покрај Уставниот суд на Република Северна Македонија, како и секоја година, учество зеда сите уставни судови од бившите ЈУ- простори и др. Штефан Пирнер, адвокат и раководител на проектот за подрачје на Југоисточна Европа на Германската фондација за меѓународна правна соработка регионално здружение (ИРЗ) и професор д-р Михаел Ајхбергер, поранешен сојузен уставен судија на Германскиот Сојузен уставен суд.

На темата на Конференцијата, свое излагање имаше претседателот на Судот, Сали Мурати на тема „Презентација на издвоените мислења кај одлуките на Уставниот суд на Република Северна Македонија“, а во дискусијата се вклучија и другите судии.

VI. ДРУГИ АКТИВНОСТИ НА СУДОТ

➤ Претседателот на Уставниот суд, Сали Мурати, на 17 јануари 2020 година оствари средба со Амбасадорот на Република Турција во Република Северна Македонија, Н.Е. г-дин Хасан Мехмет Секизќок.

➤ На покана на Министерството за надворешни работи на Република Северна Македонија, претседателот на Уставниот суд, Сали Мурати, на 27 јануари 2020 година, присуствуваше на Комеморативната академија по повод 27 јануари – Меѓународниот ден на сеќавање на Холокаустот, што се одржа во Македонската академија на науките и уметностите (МАНУ).

➤ Претседателот на Уставниот суд, Сали Мурати, на 28 јануари 2020 година оствари средба со Н.Е. г-ѓа Кејт Мари Брнз, Амбасадор на САД во Република Северна Македонија.

➤ Претседателот на Уставниот суд, Сали Мурати, на 6 февруари 2020 година, оствари средба со Н.Е. д-р Ласло Иштван Дукс, Амбасадор на Унгарија во Република Северна Македонија.

➤ На покана од Собранието на Република Северна Македонија, претседателот на Уставниот суд на Република Северна Македонија, Сали Мурати, присуствуваше на сто триесет и третата седница на Собранието на Република Северна Македонија што се одржа на 11 февруари 2020 година, на која се донесе Законот за ратификација на Североталанскиот договор.

➤ Претседателот на Уставниот суд на Република Северна Македонија, Сали Мурати, на 25 февруари 2020 година оствари средба со Н.Е. г-дин Сергеј Баздников, Амбасадор на Руската Федерација во Република Северна Македонија.

➤ Претседателот на Уставниот суд, Сали Мурати, на 5 март 2020 година оствари средба со Н.Е. г-дин Дирк Јан Коп, Амбасадор на Кралството Холандија во Република Северна Македонија.

➤ Претседателот на Уставниот суд, Сали Мурати, на 10 март 2020 година оствари средба со Н.Е. д-р Наталија Задорожњук, Амбасадор на Украина во Република Северна Македонија.

➤ На 9 јули 2020 година, претседателот на Уставниот суд, Сали Мурати, оствари работна средба со делегација на Специјалната мисија за проценка на изборите во Република Северна Македонија, предводена од шефот на Мисијата, Лаима Андрикине.ж

➤ Претседателот на Уставниот суд, Сали Мурати, на 24 септември 2020 година, оствари работна средба со министерот за правда Бојан Маричиќ. На средбата, беше разговарано за начините за унапредување на самостојноста на Судот (институционална, административна и буџетска), статусот на уставните судии, заштитата на слободите и правата пред Уставниот суд, за можноста за донесување Закон за Уставниот суд, искористувањето на средствата од ИПА инструментот во делот кој се однесува на Судот, но и за некои конкретни проблеми во функционирањето на Уставниот суд.

➤ Претседателот на Уставниот суд, Сали Мурати, на 28 септември 2020 година оствари работна средба со Н.Е. амбасадорот на Руската Федерација во Република Северна Македонија, г. Сергеј Баздников. Повод за оваа средба беше врачување на поканата на министерот за правда на Руската Федерација, г. Константин Чујченко за претседателот на Судот, г. Мурати, за учество на Десеттиот јубилеен Меѓународен петербуршки правен форум кој треба да се одржи од од 18 до 22 мај, следната година во Санкт Петербург.

➤ На покана од Академијата за судии и јавни обвинители на Република Северна Македонија, претседателот на Уставниот суд на Република Северна Македонија, Сали Мурати, на 13 октомври 2020 година, пред слушателите од VII-та генерација на слушатели на почетна

обука, одржа предавање на тема „Предизвиците за Уставниот суд на Република Македонија“.

➤ Претседателот на Уставниот суд, Сали Мурати, учествуваше на Седмиот регионален форум за владеење на правото во Југоисточна Европа на тема: „Ковид-19 и правата заштитени со Европската конвенција за човекови права“, кој се одржа на 16 октомври 2020 година во Хотел Мариот во Скопје. Претседателот Мурати, имаше свое воведно обраќање при отварањето на Форумот каде меѓу другото, се осврна и на прашањето за изнаоѓање „фер-баланс“ помеѓу заштитата на здравјето, социјалните и економските нарушувања и заштитата на човековите права согласно националното право и Европската конвенција за човекови права.

Покрај ова, претседателот на Уставниот суд, Сали Мурати, имаше свое излагање и во работниот дел од форумот каде детално се осврна на работата на Судот за време на вонредната состојба, на некои одлуки кои беа донесени во овој период и аргументите изнесени во нив и за потребата од регулирање на работата на Владата за време на вонредна состојба. Во врска со ова беше остварена плодна дискусија по овие прашања.

➤ На покана на претседателот на Собранието на Република Северна Македонија, г. Талат Џафери, претседателот на Уставниот суд на Република Северна Македонија, г. Сали Мурати, присуствуваше на Дваесет и третата седница на Собранието на која претседателот на Републиката, г. Стево Пендаровски го имаше своето годишно обраќање.

➤ Претседателот на Уставниот суд на Република Северна Македонија, г. Сали Мурати и судиите на Уставниот суд, на 22 декември 2020 година остварија средба со делегацијата на Република Турција предводена од претседателот на Големото национално собрание на Република Турција, г. Мустафа Шентоп. Посетата на турската делегација во Република Северна Македонија беше по повод одбележувањето на 21 Декември, Денот на настава на турски јазик.

VII. МАТЕРИЈАЛНИ УСЛОВИ ЗА РАБОТА

Со Буџетот на Република Северна Македонија за 2020 година („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.265/2019) за функционирање на Судот беа предвидени средства во висина од 39.380.000,00 денари (околу 640.325,00 евра), кои со Изменувањето и дополнувањето на Буџетот на Република Македонија за 2020 година („Службен весник на Република Македонија“ бр.262/2020) беа намалени и изнесуваше вкупно 36.980.000,00 денари (околу 601.300,00 евра).

Висината на средствата кои се определуваат со Буџетот не се доволни за нормално и непречено функционирање на Судот и потребно е нивно зголемување.

Во февруари 2020 година како донација од Владата на Република Северна Македонија на располагање на Уставниот суд беше дадена следнава компјутерска опрема: 30 PC - Lenovo Intel (R) Core (TM) i3-8100 CPU @ 3.10 GHz, 4GB/1TB, 30 монитори Lenovo, 30 тастатури Lenovo, 30 мауси Lenovo, 29 печатари Lexmark B 2338 dw и 1 колор печатар Lexmark CS317 dn.

Уставен суд на Република Северна Македонија

Кеј Димитар Влахов бр.19

1000 Скопје

тел. +389 2 3163 063, Претседател

тел. + 389 2 3165 153, Генерален секретар

факс +389 2 3119 355

e-mail: mail@ustavensud.mk

Интернет: www.ustavensud.mk

Издавач:

Уставен суд на Република Северна Македонија

Редакција:

Сали Мурати, Претседател

Јован Јосифовски, судија

Никола Ивановски, судија

Вангелина Маркудова, судија

Александар Лазов, генерален секретар

м-р Лариса Милевска, советник

Стручна подготовка и статистичка обработка на податоци:

м-р Лариса Милевска, советник

Јаготка Гијовска, самостоен референт